

HASLEMOEN

Informasjon til Forsvaret

Utarbeidet til møter om Statsbudsjett 2020
og ny Langtidsplan for Forsvaret

Våler kommune
- ett gir ekstra

INNHOLDSFORTEGNELSE

- 4 Haslemoen
- 6 Bakgrunn
- 8 Fasiliteter som Haslemoen har i dag
- 12 Løser Haslemoen noen av de utfordringer hæren har?
- 14 Avklaringer og videre framdrift

HASLEMOEN

Tre viktige punkter om Haslemoen i 2019:

1. **Haslemoen leir er fortsatt tilgjengelig for framtidig forsvarsaktivitet**
2. **Haslemoen er fremdeles relevant for Forsvaret.** Nye positive tilbakemeldinger om Haslemoen leir, både fra Trident Juncture og andre, er at Haslemoen leir med sin beliggenhet nært Østerdalen Garnison, sine funksjoner, arealer (ca.20.000 daa) og bruksområder fremdeles må anses å være svært relevant og anvendelig for framtidig forsvarsformål.
3. **Framtidig militær bruk av Haslemoen leir vil kunne være et kostnadseffektivt alternativ for Forsvaret.** Haslemoen kan om ønskelig anvendes som pilot for et OPS prosjekt for å oppnå reduserte risiko, investerings-, og driftskostnader.

Samtidig er det viktig å ha med seg at Våler kommune har konkrete oppdyringsplaner for de ytre leiområdene på Haslemoen og at kommunenes økonomiplan er basert på disse inntektene. Av de totale arealene i leiren på ca 20.000 daa er det planlagt at ca 7.000 daa i ytre leiområde kan selges for oppdyrking i perioden 2019-2022.

Vi vurderer situasjonen som vesentlig både for Våler kommune og Forsvaret at beslutningsprosessene omkring Haslemoens framtidige bruk koordineres og avstemmes for å unngå at Forsvaret, og derigjennom Norge, går glipp av en strategisk mulighet dersom Haslemoen ikke blir vurdert, før det er for seint.

Vi har stor respekt for Forsvarets faglige vurderinger og prioriteringer i arbeidet med oppfølging av nåværende Langtidsplan og innspill til ny Langtidsplan. Utifra tilbakemeldinger og foreløpige vurderinger peker vi spesielt på muligheten for å etablere rekruttskole på Haslemoen. En rekruttskole kan startes opp på kort varsel sett fra vår side.

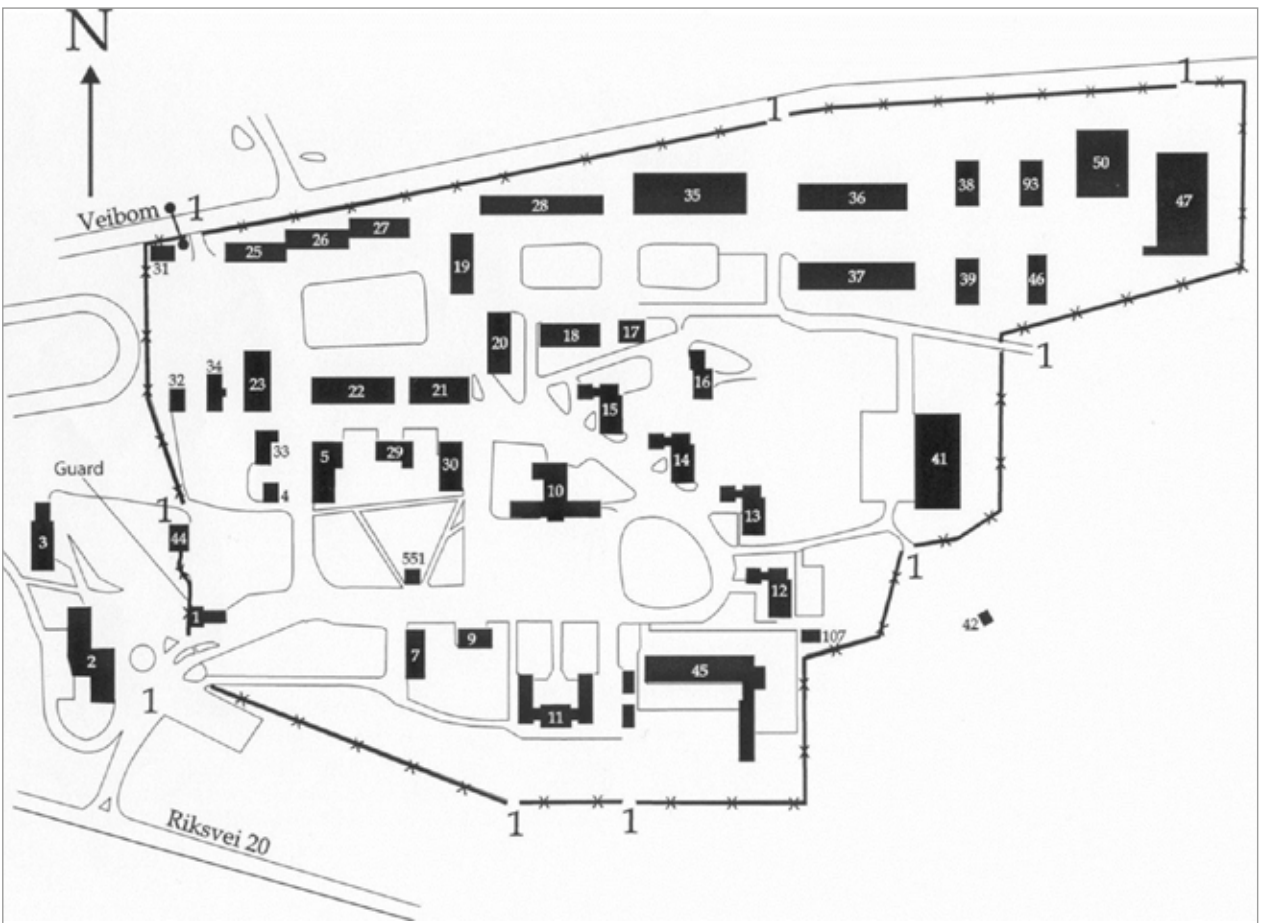
På de neste sidene informerer vi mer om Haslemoen leir. Beskrivelsen er ikke uttømmende og vi ønsker ytterligere dialog med Forsvaret for å utarbeide en gjensidig ønskelig framdriftsplan.

Vi ønsker at Haslemoen blir en kostnadseffektiv og fleksibel del av det norske Forsvaret i framtiden.

Med vennlig hilsen

Ola Cato Lie, ordfører

I. Bakgrunn

Fram til 2004 var Haslemoen en viktig leir for Hæren og var hovedsete for artilleriet. Her var et stående feltartilleribatteri, rekruttskole, Befalsskolen for Feltartilleriet (BSFA), Skyteskolen for Feltartilleriet (SSFA) og oppsetningssted med lager og utstyr for en artilleribataljon.

Ca 10 minutters kjøring fra Haslemoen ligger NAF Norsk Trafikksenter -Vålerbanen - som er Nord-Europas største trafikale opplæringscenter for tungtransport inklusiv glattkjøringsbane. Til Terningmoen er det 25 minutters kjøring, og til Rena Leir er det 50 minutters kjøring.

Etter at den militære aktiviteten ble lagt ned overtok Våler kommune Haslemoen. Haslemoen eies i dag hovedsakelig av Våler kommune (ytre leiområde) og Haslemoen AS (indre leiområde).

Haslemoen AS hadde i samarbeid med NAF Trafikksenter/Våler Banen plan om å utvikle et teknisk anlegg for ekstremkjøring anvendt av brukergrupper innenfor «blålys-etaten» og Forsvaret. Dette ville være en type anlegg tilsvarende det som fantes i USA, men ikke i Europa. Anleggene i USA ble blant annet benyttet av norske og europeiske spesialstyrker og politi. I tillegg til dette ville Haslemoen AS også legge leiren til rette som reservekapasitet til Forsvaret innenfor Østerdalen Garnison, spesielt for å kunne avlaste allierte avdelinger som ville øve innenfor Hærens Taktiske Treningssenter (HTTS) på Rena. I 2004 hadde HTTS, som da hadde kostet kr 1,5 milliard, ca 70% ledig kapasitet. For at HTTS skulle kunne utnytte kapasiteten bedre så man for seg at allierte militære avdelinger kunne øve innenfor anlegget mot betaling og få dette avskrevet direkte eller indirekte gjennom militære gjenkjøpsavtaler. Problemstillingen på dette tidspunkt var mangel på forlegningskapasitet i Rena leir. På Haslemoen, 50 minutter lengre sør, var det derimot tilgjengelig kapasitet.

Etter at Haslemoen AS overtok drift og eierskap til leiren i januar 2006 er det investert for om lag 60 millioner kroner i oppgraderinger utover fortløpende

drifts- og vedlikeholdskostnader. Leiren er i meget god stand og har betydelige operative kapasiteter, blant annet ca. 1.200 sengeplasser, produksjonskapasitet mat for et stort antall personer pr døgn, undervisningsbygg, velferds- og idrettsbygg, verksteder, garasjer, lagre, strongrom, kontorplasser, nytt biobrensel fjernvarmeanlegg, etc. I forbindelse med Trident Juncture 2018 ble leiren anvendt for opptrening av styrker forut for feltøvelsen og som logistikkbase for britiske, danske og polske enheter. På det meste var det ca. 2.800 soldater og befal, samt et betydelig antall kjøretøy i leiren. Leiren kan vise til en robust infrastruktur og som også har potensiale for videre kosteffektiv utbygging om ønskelig.

Våler kommune og Haslemoen AS har et nært samarbeid om utvikling av Haslemoen.

Våler kommune har siden overtakelsen arbeidet med muligheter for få til næringsaktiviteter, samt planer for oppdyrking og utvikling av ytre leiområde. Av de totale arealene i leiren på ca 20.000 daa planlegges det at ca 7.000 daa i ytre leiområde kan selges for oppdyrking i perioden 2019-2022.

Den konkrete oppdyringsplanen har to faser, hver på ca 3500 daa. Som bildene viser er fase I arealer som er lengst unna indre leir og som er planlagt solgt høsten 2019. Fase 2 er arealer som er nærmere leiren og som er planlagt solgt seinere i perioden. Det er viktig å få kartlagt og avklart hvordan oppdyringsplanene kan koordineres med Forsvarets framtidige bruk av leiren. Våler kommune har imidlertid allerede gjort forutsetninger om salgsinntekter fra fase I av oppdyringsplanene i sin økonomiplan, og avvik fra dette må håndteres.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra militære på bruken av Haslemoen og de signalene som gis gjennom arbeidet med ny LTP mener vi det er vår plikt - og glede - å informere om hvordan vi vurderer at Haslemoen igjen kan være aktuell for forsvarsaktivitet.

Haslemoen leir

Indre og ytre leir ca 20 000 daa.

Fase 1 og fase 2 kan både endres seg i mellom og samlet. Våler kommune har imidlertid allerede gjort forutsetninger om salgsinntekter fra fase 1 av oppdyringsplanene i sin økonomiplan, og avvik fra dette må håndteres.

Oppdyringsfase 1

Oppdyringsfase 2

2. Fasiliteter som Haslemoen har i dag

Ytre leirområde:

Haslemoen ytre leir og øvingsfelt utgjør ca 20 000 dekar i variert terreng med blant annet 35 km vei og en tidligere stridsvognsløype på 9 km, opprinnelig 16 skytebaner, sprengningsfelt, feltflystripe, 2 ammunisjonsbunkere etc.

Haslemoen ytre leir brukes jevnlig som friluftsområde. Arealet ble regulert som LNF område i 2008. Selve veinettet er både gruset skogsbilvei og terrengløyper og brukes av lokalbefolkningen. Den opprinnelige stridsvognsløypen er fortsatt synlig, og deler av den brukes til motorsykkelsport.

Våler skytterlag i DFS eier og driver noen av skytebanene (100m, 200 m og feltskyttebaner). Disse er modernisert med elektroniske blinker. Enkelte av de andre skytebanene må oppgraderes/gjenopprettes dersom disse skal anvendes.

Store deler av øvingsfeltet er utmark og skog. I det såkalte månelandskapet hvor forsvaret hadde kjøretøyopplæring, har Solør MC klubb sin Enduro virksomhet.

Nåværende feltflystripe er på 600 m og benyttes i dag for småfly og mikro-fly. Parallelt med denne ligger det en 1900 m lang opprinnelig rullebane.

Det er også 2 ammunisjonsbunkere i ytre leirområde.

I nordre del av leiren er Storskjæret boligområde. Dette var opprinnelig et boligområde for befal tilknyttet Haslemoen med til sammen 86 boenheter. Storskjæret ligger for seg selv, og en del av husene / leilighetene er solgt til private eiere. Det er anlagt lyssatt skiløype mellom Haslemoen, Storskjæret og Våler sentrum.

Indre leirområde:

Haslemoen indre leir utgjør ca 300 mål og har ca 40 bygg med en forlegningskapasitet på ca 1150 personer. Haslemoen leir har 4 kaserner av type Skjold, hvorav

en er totalrenovert i 2014 og dekker relevante krav innenfor TEK 10 (bl.a. mht sprinkelanlegg og balansert ventilasjon). Alle kasernene er oppgradert med nye bad. Beboerrommene er inndelt i brannceller og det er utvendige branntrepper. Alle kaserner har fra 6 til 8 nyere type køyesenger pr rom. Hver kaserne har normal kapasitet på 250 senger. På hvert rom er det 6 stålskap av nyere type. I alle kaserner er det anlagt vaskerom med min 4 vaskemaskiner og 4 tørketromler i hver. Alle beboerrom har kodelåser til dører.

Befalsmessa har gjennomgått en vesentlig oppgradering etter Forsvaret solgte leiren. Blant annet er kjøkkenet istandsatt med nytt teknisk utstyr. Det er ca 60 soverom hvorav ca halvparten har egne bad og toalett på rommet, og møblert som hotellrom. Øvrige beboerrom har felles bad og toaletter i korridor. Bygget har for øvrig et større møterom, treningsrom, bar og peisestuer, vaskerom med maskiner etc. Det er kapasitet til 2 personer pr rom, totalt ca. 120 senger. Befalsmessen var i perioden 2007 – 2010 anvendt som hotell. Alle beboerrom har kodelåser til dører.

Mannskapsmessa ble i 2006-2007 istandsatt og oppgradert både mht. teknisk utstyr, nye fryse- og kjølerom og møbler. Videre har UDI investert betydelige beløp i ytterligere oppgraderinger, senest i 2015. Kjøkkenet har kapasitet til å kunne produsere og lagre mat for et betydelig antall personer. Under øvelse Trident Junction var det forpleining til ca 3000 personer med 3 måltider pr dag. Spisesalen har plass til ca 500 personer. Pt er det bord og stoler til ca 400 personer. Kontorbygget har en god kontorteknisk infrastruktur og fremstår som «up to date»; fullt møblert, telefonsentral/PABX, fiberkabler mellom rom, større kopingsmaskiner av nyere dato, tavler, personalkjøkken med div. utstyr, etc. Undervisningsbygget er innvendig nymalt. Det er anlagt treningsrom i kjeller med utstyr.

Fra Spulsåstoppen mot Lauvmyra

Fra Spulsåstoppen mot leiren, byggene på Storskjæret er synlige.

Veinettet

Pistolskytebane

Skytebane

Skytebane

Løyper i månelandskapet

Forsvarets skilt i tilknytning til nedslagsfelt Lauvmyra

På vei til flyplass

Ammunisjonsbunker

Velferdsbygget har egen kino med plass til ca 300 personer, kantine med eget kjøkken, kontorer og flere større møterom. Ellers finnes flere bygg med auditorier, møterom etc. I tillegg er det et større antall garasjer, depoter og verksteder.

I leiren er det også en egen gymsal, samt en større innendørs fotballbane med kunstgress.

Øvrige bygg av nyere dato er blant annet et større materialforvaltningsbygg (pt utleid til en lokal dørprodusent), større haller for lagring av kjøretøy, samt et verksted for beltevogner bl.a. Artillerikanon M109 (dette eies og anvendes i dag av en lokal bedrift).

Det er tankanlegg for bensin og diesel under bakken, men dette er pt ikke operativt.

IKT: Deler av leiren har trådløst nett, men med begrenset kapasitet. Det er fibernett mellom de fleste bygg med kapasitet ca. 900 MB.

Fyring: Solør Bioenergi har anlagt flisfyringsanlegg i indre leir; i tillegg til olje og el-kjele. Solør Bioenergi har ansvaret for å levere varme til de fleste bygg, samt ansvar for rørledningene i leiren frem til hvert bygg.

Indre leir

Haller for lagring av kjøretøy

3. Løser Haslemoen noen av de utfordringer hæren har?

Elverum, Åmot, og Våler kommuner og Hedmark Fylkeskommune samarbeider og legger mye resurser i å være gode vertskommuner for Forsvarets virksomhet sett i en nasjonal ramme.

Med Hærens uttalte policy om to tyngdepunkt; i indre Troms og i Østerdalen, og med erfaring fra en økende etterspørsel og bruk av Haslemoens fasiliteter de siste årene, koblet med nasjonale «krav» om en styrking av Hæren, er det naturlig for Våler kommune å vurdere hvordan vi kan bidra.

Haslemoen vil kunne tilby; **trenings- og øvingsarealer som er svært godt egnet for spesielt grunnleggende soldatferdigheter, småkalibrede våpen og også som øvingsområde for mekaniserte styrker** (f.eks TMBN og britisk brigade TJI 8)

- Umiddelbar tilgjengelighet
- Betydelig forlegnings- og forpleiningskapasitet uten behov for vesentlige infrastrukturutbedringer
- Godt egnet for allierte enheter ved øvelse i Sør-Norge
- Nærhet til Terningmoen, Rena leir og RØ
- Haslemoen er et av få områder i Sør-Norge som uten omfattende ekspropriering fremdeles kan nyttes til militære formål.

Hvilke utfordringer er det:

- Området er nå klassifisert som LNF- område
- Skytebanene er i dag «godkjent» gjennom DFS

På bakgrunn av den senere tids nye samarbeidsformer mellom Forsvaret og sivile aktører bør det også ligge til rette for at Forsvaret framover kan vurdere nye former for driftsmodeller av leirer og øvingsområder. Fra Våler kommune og Haslemoen AS sin side ønsker vi i fellesskap å legge til rette for en leie- og driftsmodell som er i samsvar med de preferanser, krav og ønsker som Forsvaret setter til framtidig løsninger, og samtidig tilby en kosteffektiv, fleksibel og kvalitativ god utleie og drift av Haslemoen. Dette vil også gi Forsvaret en unik mulighet til å sammenligne en OPS drift av en militær leir med egne driftsmodeller for å oppnå «best-practice» i drift av leirer. Men vi er fleksible i løsningsmodell.

EXERCISE TRIDENT JUNCTURE

NORWAY 2018

Engelsk ledet brigade på Haslemoen ifm Trident Juncture. Engelske, danske og polske styrker. Bildet er tatt nord for feltflyplassen på Haslemoen

Representanter fra Ungdomsrådet i Våler deltok på International Reception arrangert av Den engelske brigaden og Våler kommune ifm Trident Juncture 2018 på Haslemoen.

4. Avklaringer og videre framdrift

Våler kommunes avhendings- og oppdyrkningsplan vil kunne innebære enten en begrensning eller et hinder for at Forsvaret kan gjenoppta militær aktivitet på Haslemoen. Det forelå kommunestyrevedtak om at de første parsellene skulle legges ut for salg i 2019, og ytterligere parseller i 2020. Denne salgsprosessen er inntil videre utsatt, i påvente av tilbakemeldinger fra Forsvaret om Haslemoens relevans og en indikasjon på eventuelt når en fremtidig aktivitet kan opprettes.

Våler kommune og Haslemoen AS ser fram til videre dialog om hvordan Haslemoen kan brukes i militær sammenheng i framtiden.

Våler kommune
- ett gir ekstra